

**Uitkomsten peiling kennis
en gedrag omtrent de
belastingaangifte**

Nibud, 2010

Inleiding

In dit rapport staan de resultaten beschreven van een peiling onder lezers van De Telegraaf over hun kennis en gedrag omtrent de belastingaangifte. De peiling is uitgevoerd door middel van een digitale vragenlijst. Met een artikel in het Telegraaf-katern Overgeld en op de website www.overgeld.nl, is aandacht gevraagd voor het onderzoek. De vragenlijst heeft van 20 tot en met 23 februari online gestaan. In totaal zijn de antwoorden van 1676 respondenten geanalyseerd.

Aangifte doen

De meeste respondenten hebben vorig jaar de aangifte zelf ingevuld (68 procent) (zie tabel 1). Anderen hebben het door vrienden of familie laten doen (7 procent) of door een erkende belastingadviseur (16 procent). Respondenten met een eigen woning geven vaker dan respondenten met een huurwoning aan zelf de aangifte te doen.

Mensen met een bijstandsuitkering, een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben vaker dan gemiddeld hun aangifte laten invullen door vrienden, familie of een adviseur. Gepensioneerden hebben vaker dan gemiddeld hun aangifte laten invullen door familie of vrienden en minder vaak door een adviseur.

Tabel 1. Wie heeft in 2009 uw belastingaangifte ingevuld (naar inkomstenbron)?

	Totaal (%)	Loon, salaris (%)	Vut, pensioen (%)	Uitkering (%)
Zelf of partner	68	72	67	50
Familie	3	2	5	4
Vriend, kennis	4	3	5	7
Adviseur	16	16	12	21
Vrijwilliger	4	2	6	8
Geen aangifte	4	3	3	8
Anders	1	2	1	2
	100	100	100	100

Tabel 2 toont de verschillen naar huishoudinkomen. Hoe hoger het inkomen, hoe vaker een huishouden de aangifte zelf invult. Van de huishoudens met een netto maandinkomen van minder dan € 1500 vult 47 procent de aangifte zelf in; bij huishoudens met een inkomen van meer dan € 3000 per maand doet 81 procent het zelf.

**Tabel 2. Wie heeft in 2009 uw belastingaangifte ingevuld
(naar netto huishoudinkomen)?**

	< € 1.500 (%)	€ 1.500 - € 2.000 (%)	€ 2.000 - € 3000 (%)	>€ 3.000 (%)
Zelf of partner	47	54	74	81
Familie	7	5	3	1
Vriend, kennis	5	6	3	2
Adviseur	22	20	15	13
Vrijwilliger	8	7	2	1
Geen aangifte	9	7	1	1
Anders	2	1	2	1
	100	100	100	100

Voor de diensten van een belastingadviseur heeft 88 procent van de respondenten betaald. Voor het laten invullen van de aangifte door een vrijwilliger bij een steunpunt van de gemeente of (vak)bond heeft 31 procent betaald. In het geval een vriend of kennis de aangifte heeft ingevuld, heeft 48 procent hiervoor betaald. Bij een familielid is dat 9 procent.

De belangrijkste redenen om de aangifte door iemand anders te laten doen zijn omdat men bang is om geld te laten liggen (50 procent), omdat men er geen verstand van heeft (38 procent) of omdat men bang is om iets verkeerd te doen en een naheffing te krijgen (19 procent). Zelfstandigen geven in bijna driekwart van de gevallen aan dat ze de aangifte niet zelf invullen omdat het ingewikkeld is omdat men zelfstandig is.

Dit jaar doen de meeste mensen op dezelfde manier aangifte als vorig jaar (85 procent). Dat wil zeggen dat ze zelf de aangifte doen of door iemand anders. 8 procent weet het nog niet en 7 procent doet het dit jaar anders.

De belangrijkste redenen waarom men het dit jaar niet meer zelf doet zijn dat er ziektekosten zijn gemaakt die wellicht afgetrokken kunnen worden, een veranderde gezinssituatie of de aankoop van een eigen woning. De belangrijkste redenen om het dit jaar in tegenstelling tot vorig jaar wel zelf te doen zijn de beperking van de mogelijkheid tot het aftrekken van ziektekosten en de verkoop van de eigen woning.

Leuker kunnen we het niet maken?

Uit tabel 3 blijkt dat 53 procent van de respondenten niet opziet tegen de aangifte (29 procent is het helemaal oneens met die stelling). 48 procent vindt de aangifte niet ingewikkeld (17 procent is het helemaal oneens met de stelling).

Bijna de helft van de respondenten die zelf aangifte doet, is het in meer of mindere mate eens met de stelling dat ze het leuk vinden om de belastingaangifte in te vullen (55 procent). Bij een derde is het hier zelfs volledig mee eens.

Tabel 3. In welke mate bent u het eens met de volgende stelling?

	Helemaal mee oneens (%)	Meer oneens dan eens (%)	Meer eens dan oneens (%)	Helemaal mee eens (%)	Weet niet / geen mening (%)
Belastingaangifte doen is ingewikkeld	17	31	20	29	3
Ik zie op tegen het invullen van de belastingaangifte	29	24	17	28	2
Ik denk dat ik te veel betaal doordat ik niet van alle aftrekposten gebruik maak	19	21	19	32	9
Het bij elkaar zoeken van de papieren die nodig zijn voor de aangifte kost mij veel tijd	36	28	15	20	1
Ik mis vaak de benodigde belangrijke papieren om de aangifte volledig in te vullen	53	27	10	7	3
Gedurende het jaar bewaar ik bonnetjes speciaal voor het invullen van de belastingaangifte (bijvoorbeeld voor de ziektekosten)	22	17	14	43	4
<i>Alleen diegenen die zelf de aangifte hebben ingevuld</i>					
Ik vind het leuk om de belastingaangifte in te vullen	20	23	25	30	2
Ik vind de belastingaangifte steeds moeilijker worden	23	36	24	15	2
Ik zoek eerst alle benodigde papieren bij elkaar voordat ik de aangifte ga invullen	5	8	12	74	1

Vooral respondenten met een laag inkomen vinden de aangifte ingewikkeld (zie tabel 4). Ook denken respondenten met een laag inkomen relatief vaak dat ze teveel betalen doordat ze niet van alle aftrekposten gebruikmaken. Bijna de helft van de respondenten met een netto inkomen van minder dan € 1.500 per maand denkt dat ze teveel betalen, tegenover een vijfde van de respondenten met een maandinkomen van meer dan € 3.000.

Tabel 4. In welke mate bent u het eens met de volgende stelling?
(selectie: mee eens / meer eens dan oneens; naar netto huishoudinkomen)

	< € 1.500 (%)	€ 1.500 - € 2.000 (%)	€ 2.000 - € 3.000 (%)	€ 3.000 - € 4.000 (%)	> € 4.000 (%)
Belastingaangifte doen is ingewikkeld	48	37	28	19	17
Ik zie op tegen het invullen van de belastingaangifte	47	36	27	18	19
Ik denk dat ik te veel betaal doordat ik niet van alle aftrekposten gebruik maak	49	41	32	21	22
Het bij elkaar zoeken van de papieren die nodig zijn voor de aangifte kost mij veel tijd	22	20	22	15	17
Ik mis vaak de benodigde belangrijke papieren om de aangifte volledig in te vullen	13	10	7	4	4
Gedurende het jaar bewaar ik bonnetjes speciaal voor het invullen van de belastingaangifte (bijvoorbeeld voor de ziektekosten)	37	45	42	45	42
<i>Alleen diegenen die zelf de aangifte hebben ingevuld</i>					
Ik vind het leuk om de belastingaangifte in te vullen	28	30	26	36	35
Ik vind de belastingaangifte steeds moeilijker worden	20	22	15	10	10
Ik zoek eerst alle benodigde papieren bij elkaar voordat ik de aangifte ga invullen	69	74	74	79	76

Wel makkelijker...

48 procent van de respondenten vindt aangifte doen niet ingewikkeld. Diegenen die de aangifte wel ingewikkeld vinden, laten de aangifte iets vaker dan gemiddeld invullen door een familielid (7 procent), een kennis (9 procent), of een adviseur (35 procent). Maar toch doet 33 procent het zelf zonder hulp van anderen. Van de respondenten die de aangifte niet ingewikkeld vinden, doet 86 procent de eigen aangifte.

In tabel 5 is onderscheid gemaakt tussen de respondenten die vorig jaar zelf de aangifte hebben gedaan en die vorig jaar de aangifte door iemand anders hebben laten invullen. Tabel 5 toont het percentage respondenten dat het helemaal eens of meer eens dan oneens is met een aantal stellingen.

Er valt af te lezen dat 38 procent van diegenen die zelf de aangifte heeft gedaan het eens is met de stelling dat het doen van de aangifte ingewikkeld is. Van diegenen die

de aangifte door iemand anders hebben laten uitvoeren, vindt 88 procent dat het ingewikkeld is.

**Tabel 5. In welke mate bent u het eens met de volgende stelling?
(selectie: mee eens / meer eens dan oneens)**

	Degenen die zelf aangifte doen	Degenen die door een ander aangifte laten doen
	(%)	(%)
Belastingaangifte doen is ingewikkeld	38	88
Ik zie op tegen het invullen van de belastingaangifte	34	74
Ik denk dat ik te veel betaal doordat ik niet van alle aftrekposten gebruik maak	47	64
Het bij elkaar zoeken van de papieren die nodig zijn voor de aangifte kost mij veel tijd	32	42
Ik mis vaak de benodigde belangrijke papieren om de aangifte volledig in te vullen	15	23
Gedurende het jaar bewaar ik bonnetjes speciaal voor het invullen van de belastingaangifte (bijvoorbeeld voor de ziektekosten)	55	59

Ook is te zien dat diegenen die de aangifte hebben uitbesteed vaker opzien tegen de aangifte dan degenen die de aangifte zelf hebben ingevuld. Ook denken degenen die de aangifte door anderen hebben laten doen vaker dat ze te veel betalen door het niet-gebruik van aftrekposten en missen ze vaker de benodigde papieren.

Hulp

Gemiddeld antwoordt 80 procent hulp nodig te hebben bij het invullen van de aangifte. De meerderheid kijkt voor hulp op de site van de Belastingdienst. Andere belangrijke hulpbronnen zijn krantenartikelen en de BelastingTelefoon.

Tabel 6 toont de verschillen in gebruik van hulpbronnen naar netto huishoudinkomen.

Respondenten die de aangifte ingewikkeld vinden, hebben relatief vaak hulp nodig bij de aangifte: 94 procent van de respondenten die de aangifte ingewikkeld vindt, zegt hulp nodig te hebben. Dit tegenover 60 procent van de respondenten die de aangifte niet ingewikkeld vindt.

Respondenten met een laag inkomen en een laag opleidingsniveau vinden de aangifte relatief vaak ingewikkeld. Toch maken respondenten met een laag inkomen niet massaal gebruik van hulp van familieleden of kennissen (zie tabel 6). Ook maken ze niet heel veel gebruik van de diensten van een adviseur of van een vrijwilliger.

Dergelijke diensten worden soms gefaciliteerd door gemeenten of door vakbonden of ouderenbonden. Hiervoor is vaak wel lidmaatschap vereist.

**Tabel 6. Waar of bij wie heeft u tips/adviezen ingewonnen?
(naar netto huishoudinkomen)?**

	< € 1.500 (%)	€ 1.500 - € 2.000 (%)	€ 2.000 - € 3.000 (%)	€ 3.000 - € 4.000 (%)	> € 4.000 (%)
Ik heb geen hulp nodig	16	20	21	19	26
De BelastingTelefoon	15	16	16	12	9
De site van de Belastingdienst	39	44	48	52	50
Een adviseur/vrijwilligersorganisatie	7	4	3	6	7
Een vriend of kennis	8	11	12	13	9
Een familielid	11	6	8	6	7
De Elsevier Belastingalmanak	10	7	10	10	13
Krantenartikelen	20	26	28	29	29
Artikelen uit tijdschriften	12	14	18	21	21

Controle

Van degenen die de aangifte door een ander laten invullen, antwoordt 31 procent dat zij de aangifte niet meer zelf controleren. 48 procent kijkt het globaal door en 21 procent controleert alles uitgebreid.

Vooral respondenten met als belangrijkste inkomstenbron een uitkering, met een laag inkomen of een laag opleidingsniveau geven relatief vaak aan dat ze de aangifte niet meer controleren die door iemand anders voor hen is ingevuld.

**Tabel 7. Ik controleer de aangifte die iemand anders voor mij heeft ingevuld
(naar netto huishoudinkomen)**

	< € 1.500 (%)	€ 1.500 - € 2.000 (%)	€ 2.000 - € 3.000 (%)
Nee	40	34	27
Ik kijk het globaal door	46	47	51
Ja, ik controleer alles uitgebreid	14	19	22
	100	100	100

Tabel 8. Ik controleer de aangifte die iemand anders voor mij heeft ingevuld (naar opleidingsniveau)

	Laag (%)	Middelbaar (%)	Hoog (%)
Nee	37	27	21
Ik kijk het globaal door	47	50	48
Ja, ik controleer alles uitgebreid	17	23	31
	100	100	100

Aftrekposten

Gemiddeld genomen kan 33 procent van de respondenten geen aftrekposten noemen. Van degenen die zelf de aangifte doen ligt dit percentage op 22 procent. Onder respondenten die de aangifte laten invullen, is dit voor 57 procent het geval.

Fiscaal partner

De meeste respondenten zeggen te weten wat fiscaal partnerschap inhoudt. Bij partners die niet samenwonen is het gedeelte dat niet weet wat een fiscaal partnerschap iets groter dan bij gehuwden/samenwonenden. 17 procent van de samenwonenden die niet gehuwd of geregistreerd partner is, zegt gekozen te hebben voor het fiscaal partnerschap omdat dat verplicht is.

Tabel 9. Was uw partner bij de belastingaangifte van vorig jaar ook uw fiscaal partner?

	Gehuwd, partnerschap (%)	Samenwonend (%)	Vriend/vriendin zonder samen te wonen (%)
Ja, dat zijn we verplicht	55	17	0
Ja, daar hebben we voor gekozen	37	50	0
Nee, daar hebben we niet voor gekozen	1	8	35
Nee, toen woonden we niet samen	1	17	30
Nee, het leverde geen voordeel op	2	5	5
Weet ik niet	3	2	10
Ik weet niet wat een fiscaal partner is	1	1	20
	100	100	100

Reeds ingevuld

De Belastingdienst vult steeds meer gegevens al bij voorbaat in in het aangifteprogramma. Op de vraag wat men daarvan vindt, geeft meer dan de helft (53 procent) aan dat men dat handig vindt (zie tabel 10). 17 procent vindt het niet prettig omdat je weer moet controleren of alles klopt. 14 procent vindt het niet handiger, maar ook niet erg dat de Belastingdienst dat doet.

**Tabel 10. De belastingdienst vult steeds meer gegevens voor u in.
Wat vindt u daarvan?
(selectie: alleen diegenen die zelf de aangifte doen)**

	(%)
Handig dat scheelt tijd	53
Prettig, want ...	4
Niet prettig; het is een inbreuk op je privacy	5
Niet prettig; je moet weer controleren of alles klopt	17
niet prettig, want ...	2
Niet handiger, maar ook niet erg	14
Geen mening	3
Overig ...	2